

fakultu, povinnost skládání zkoušek z těchto předmětů však medicím zůstala, a na této fakultě jako profesor botaniky Kosteletzký pokračuje.

Vedle péče o rozvoj zahrady pilně publikuje. Již v r. 1831 začíná psát systematický popis rostlin známých ve všech světadílech. Pravidelně vydává až do r. 1836 díly svého spisu *Allgemeine medizinisch-pharmazeutische Flora*. Dalším jeho dílem byl *Selectus plantarum*, seznam semen rostlin vypěstovaných v zahradě. Seznam byl sledován v zahraničí a Kosteletzký na vyžádání rozesílal semena jím vypěstovaných odrůd. V zahradách Evropy se pak objevovaly rostliny a stromy pocházející z Prahy.

Kromě vědecké práce v oboru botaniky se jako ředitel musel zabývat každodenními starostmi spojenými s provozem zahrady. Byly to nesnáze s porážením či odvozem uschlých stromů, o které nikdo nestál, nebo opravy rozpadajícího se skleníku. Trvalé obtíže zahradě způsobovaly opakované záplavy z blízké Vltavy. Marňe prof. Kosteletzký nechával vyhloubit odvodňovací kanály, nepomáhaly ani hráze, které osazoval alpinkami, pro něž obětavě sám jezdil až do rakouských velehor. Velká povodeň z r. 1890, která pobořila několik oblouků Karlova mostu a zaplavila i Staroměstské náměstí, změnila zahradu v jezero tak rychle, že nebyl ani čas zhasit lampu plynového osvětlení. Ta pak svítila nad vodní hladinou několik dnů a nocí. Rozhodnutí zahradu přemístit bylo jediným možným řešením – tak vznikla botanická zahrada Na Slupi. Zbytek smíchovské zahrady se zachoval jako parčík mezi nábřežím a ulicí Zborovskou. Zahradu připomíná také ulice V Botanice, do níž ústí Jiráskův most. Při stavbě tohoto mostu byl zbořen chátrající barokní pavilon.

Ve svých 70 letech odchází Kosteletzký z fakulty. Hledá místo, kde by se mohl i nadále věnovat svým zálibám – zahradě s květinami a ovocnými stromy. Při západním okraji Prahy nachází budovu ležící mezi sady a vinicemi. Jeho novým domovem se stává původně viniční dům, usedlost zvaná Strakovka. Stavba se nejprve jmenovala Strachův dům, podle majitele Františka Kazimíra Strachovského, kanovníka a pozdějšího probošta metropolitní kapituly. Zkomolením slova Strachovská vzniklo Strakovská a konečně Strakovka.

Usedlost byla obklopena sady a dalšími pozemky, které také nesly jména podle svých majitelů. V sousedství existovala vinice Kozlovka, jejímž vlastníkem byl kdysi Václav Kozel z Peclínovce, také Pekařka se jmenovala podle původního majitele.

Na své zahradě a vinici byl pak Kosteletzký denně vídán s rýčem a motykou, do posledních dnů čilý. Nešťastná náhoda, kdy zakopl ve svém domě o koberec a zlomil si nohu, ho upoutala na lůžko a postihl ho zápal plic, který ukončil jeho život. Zemřel 18. srpna 1887 ve věku 86 let. Na břevnovském hřbitově se sešli za deštivého letního dne jeho kolegové, přátelé i žáci. „Všechny lékaře, přírodovědce i lékárníky dojala zpráva o smrti staříčkého vědce,“ čteme ve *Vesmíru* (1887, 22: 263). U hrobu stáli i pedelové s univerzitními insigniemi, kteří přišli na poslední rozloučení.

Manželství prof. Kosteletzkého bylo bezdětné. Společně s chotí odkázal majetek charitativním organizacím, mimo jiné i Klárovu ústavu slepců. Své písemnosti věnoval Brnu, rodnému městu, aby sloužily budoucí moravské univerzitě, o nutnosti jejíhož vzniku byl přesvědčen. Usedlost Strakovka dodnes stojí v Dejvicích v ulici Na Vlčnovce. Klasicistní jednopatrová budova s valbovou střechou a vikýři je od r. 1964 památkově chráněna.

5 Parčík za Jiráskovým mostem na pražském Smíchově je posledním zbytkem zeleně z bývalé botanické zahrady. Foto M. Bařha

6 Viniční dům, usedlost Strakovka v pražských Dejvicích. Wikimedia Commons, v souladu s podmínkami využití (obr. 5 a 6)

7 *Kosteletzkya virginica* (slézovitě – *Malvaceae*). An illustrated flora of the northern United States, Canada and the British Possessions, vol. 3, Charles Scribner's Sons, New York 1913

Kosteletzký se dočkal mnoha uznání, byl členem Královské české společnosti nauk, za svého člena jej přijaly botanické společnosti v Londýně a Řezně i lékařské společnosti ve Vídni a v Erlangenu. Zaslouží připomenutí, že Kosteletzký byl často zván na Pražský hrad, kde žil po své abdikaci císař a poslední český korunovaný král Ferdinand, zvaný Dobrotivý. Ten se velmi zajímal o botaniku, a Kosteletzký k němu přicházel jako odborník v tomto oboru. Snad i tato okolnost přispěla k tomu, že byl za své zásluhy vyznamenán řádem Františka Josefa I. Jeho jméno rovněž použil Karel Bořivoj Presl při tvorbě botanické terminologie pro rod tropických keřů (obr. 7) z čeledi slézovitých (*Malvaceae*), které nazval *Kosteletzkya*.

